

Комплексне розв'язання проблеми можливе шляхом розроблення, прийняття і виконання Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки [4].

Дотримання зазначених заходів та інструментів державної підтримки АПК, на наш погляд, дасть змогу вивести аграрний сектор на якісно новий етап розвитку, забезпечити продовольчу безпеку країни, підвищити рівень конкурентоспроможності продукції аграрних товаровиробників, соціальний розвиток села та покращити добробут усього населення країни.

Література

1. Гончаренко І.В. Ретроспективи формування сільських територій регіонів України / І. В. Гончаренко // Регіональна економіка. – 2008. – № 3 (149). – С. 204-209.
2. Жемойда О. В. Державне управління у сфері сільського господарства : навч. посіб. / О. В. Жемойда ; уклад. О. В. Ярошенко. – К. : НАДУ, 2013. – 56 с.
3. Мельник, Т.М. оцінка державної підтримки аграрного сектору України [Текст]/Т.М. Мельник, О.С. Головачова // Маркетинг і менеджмент інновацій, 2013. - №3. – С.169-184.
4. Постанова від 30 травня 2007 р. N 785 «Про затвердження Державної цільової програми реалізації технічної політики в агропромисловому комплексі на період до 2015 року». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/785-2007-п> .
5. Щекович О. Використання зарубіжного досвіду державного регулювання економіки АПК в Україні // Економіка АПК. – 2009. – №1. – с.140-146.

Харченко І.В., канд. екон. наук, доцент
Катюжанська Л.Ю., магістрант
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м.Кропивницький

ПРОБЛЕМИ ТЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ (на прикладі ПАТ «Гайворонський тепловозремонтний завод»)

Постачання необхідних комплектуючих, матеріалів, сировини для підприємств державної форми власності шляхом проведення прозорих тендерних торгів є важливою проблемою в ринковій економіці. Це питання дуже гостро поставало в багатьох країнах, особливо в період швидкого розвитку ринкової економіки або на етапі значних змін в ринковому середовищі. Потужною рушійною силою ринкової економіки є особиста зацікавленість в результатах роботи. Тому не дивно, що відразу з'явилися спроби впливати на результати торгів, в тому числі і шляхом матеріального зацікавлення осіб, що визначають переможців. Це явище під назвою «корупція» не є новою для світової економіки, проте це не робить її менш гострою або складною для вітчизняної економіки. Особливо важливо те, що ця проблема може поставити на межу банкрутства нечисельні нормально працюючі українські підприємства. Особливо відчутна ця проблема, якщо це стосується галузей-монополістів, результати роботи яких впливають на всю українську економіку, наприклад Укрзалізниця. Український Уряд робить кроки для вирішення цієї проблеми, і прогрес безумовно є. Впроваджена система інтернет-тендерних торгів ProZorro, яка дійсно дозволила

зеконотити великі кошти для державного бюджету. Проте складності все одно залишаються.

Ідея даної статті виникла при проведенні стратегічного аналізу конкретного підприємства - ПАТ «Гайворонський тепловозоремонтний завод».

Ринок залізничної галузі дуже великий - залізнична галузь незалежної України щорічно забезпечує перевезення понад 300 млн. т. вантажів та біля 500 млн. чоловік. Вартісний обсяг ринку становить 1420,980 млн. грн. . Стадія життєвого циклу галузі - стагнація, викликана загальною ситуацією в економіці України. Потенційно можливе зростання економіки в цілому викличе зростання замовлень для залізниці, але навіть в даних кризових умовах ринок галузі дуже великий, що робить його привабливим для роботи. В галузі відбувається інтеграція назад. Підприємства даної галузі виготовляють комплектуючі для проведення ремонтів та будування власних вагонів та локомотивів.

Такі умови роботи зазвичай повинні були б забезпечити добре стратегічне і фінансове становище підприємства. Насправді ж ситуація протилежна. На нашу думку, це відбувається тому, що підприємство продає свою конкурентоспроможну продукцію не кінцевому споживачу, а фірмі-«прокладці» вдвічі дешевше, ніж вона (фірма-«прокладка») продає цю продукцію, абсолютно без будь-якого доопрацювання кінцевому споживачу. Щоб уявити обсяг тіньових грошових потоків, скажемо, що кінцевий споживач - «Укрзалізниця» купує продукцію - за одинцю продукції - зубчасте колесо - за 34 100 грн., а підприємство ж виробник реалізує його за 18 200 грн.

Зауважимо, що виготовлення великих зубчатих коліс потребує застосування дорогого та складного технологічного процесу а також використання термічних операцій і застосування якісних матеріалів.

Реалізація продукції самим підприємством за кінцевою ціною дозволила б підприємству мати значно вищий рівень заробітної плати, залучити кваліфікований досвідчений персонал, удосконалювати техніку і технологію. Це дозволило б сплачувати податки в значно більших розмірах, що в цілому сприяло б розвитку економіки України.

Зрозуміло, що це проблема не нова і багато зусиль державних органів управління спрямовані на її подолання, зокрема, впровадження системи державних закупівель ProZorro. Робота цієї системи отримала багато схвальних відгуків. Проте, незважаючи на її впровадження, робота Укрзалізниці залишається вкрай неефективною.

За словами прем'єра В. Гройсмана, на сьогоднішній день розпочато закупівлю нових вагонів, зміну системи закупівель палива та перехід на ProZorro. Про неуспіх у боротьбі з корупцією говорить нещодавнє підвищення цін на вантажні перевезення на 15% та заплановане підвищення цін на пасажирські перевезення на 30%. На нашу думку, необхідно запроваджувати наступні заходи для покращення ситуації:

1. Треба удосконалювати системи тендерних закупівель - туж систему ProZorro в напрямку максимального отримання незалежності від суб'єктивних факторів.

2. Треба мати реальні дієві процедури оскарження з реальними строками їх виконання. Повинна працювати судова система, стан якої дуже далекий від бажаного.

3. Зацікавленою і страждаючою стороною тут є також колектив підприємства, яке продає свою продукцію за безцінь. Працівники повинні зрозуміти, що вони також повинні брати участь у суспільних запитах щодо корупційних розслідувань, а не чекати, що їм хтось створить всі умови для нормальної роботи. За неї треба боротися всім разом. Тільки такі зусилля поступово будуть давати результати.

Література

1. Павловський, М.А. Макроекономіка перехідного періоду. Український контекст. - К. Техніка, 1999. - 336 с
2. Барановський, О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія / О. І. Барановський. — К.: Київ.нац.торг-екон.ун-т, 2004. — 759 с.
3. Васильків, Т.Г. Чинники та джерела загроз економічній безпеці підприємства / Т.Г. Васильків, М.Б. Пасічник // Збірник науково-технічних праць. Науковий вісник НЛТУ України. — 2008. — Вип. 18.10. — С. 128-135.
4. <http://rian.com.ua/interview/20160422/1008885219.html> «Несходовский про ProZorro»

Цюпа О. В., студент
Чернушкіна О.О., канд. екон. наук, доцент
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький

НЕМАТЕРІАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Для забезпечення високої конкурентоспроможності та ефективної діяльності підприємства управління персоналом виступає важливою основою в умовах ринкової економіки. Визначну роль в результативній діяльності підприємства відіграє мотивація персоналу, оскільки від неї залежить не лише соціальна активність, але й кінцеві результати функціонування підприємства. Тому питання впливу мотивації, особливо нематеріальної, на управління персоналом сучасного підприємства є досить актуальним на сьогоднішній день.

Проблемі мотивації персоналу присвячені праці С. Бандура, Д. Богині, О. Грішнєвої, В. Данюка, Г. Дмитренка, С. Занюка, А. Колота, Т. Костишиної, Г. Кулікова, Н. Мартиненка, В. Онікієнка, І. Петрової, М. Семикіної, В. Шинкаренка та інших. Незважаючи на значний внесок багатьох науковців у розв'язання проблеми мотивації персоналу, існує потреба у постійному оновленні та подальшому розвитку методів та форм мотивації, аналізу впливу матеріальної та нематеріальної мотивації персоналу на ефективність діяльності підприємства.

Метою даної публікації є дослідження впливу особливостей нематеріальної мотивації на персонал та на ефективність трудової діяльності.

Нематеріальна мотивація – це процес, спрямований на немонетарне заохочення та формування корпоративного духу працівників, що сприяє підвищенню зацікавленості персоналу в якості своєї роботи та підвищенні економічної безпеки підприємства [1].

Нематеріальна мотивація персоналу в організації, насамперед, направлена на